

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2020.4.29>**Скринник Зоя Едуардівна**

доктор філософських наук,
професор кафедри менеджменту і соціального забезпечення
Навчально-наукового інституту економічних та соціальних відносин
Університету банківської справи
вул. Січових стрільців 11, Львів, Україна

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ СКЛАДОВІ
БЕЗЕТАЛОННОГО ВИМІРЮВАННЯ: ВИДИ, ВИЗНАЧЕННЯ, ЗАСТОСУВАННЯ»¹
КАНДИДАТА ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК,
ДОЦЕНТА В.В. ГОТИНЯН-ЖУРАВЛЬОВОЇ**

За останні сто років вимірювання перестає бути прерогативою лише природничих наук і починає активно використовуватися в суспільно-гуманітарних науках. Сучасний шалений темп життя вимагає не лише визначити-вимірити ступінь освіченості людини, а й такі її якості, як порядність, чесність, працелюбність. Сучасні соціальні і політичні явища також вимагають певної оцінки. Однією з найдорожчих складових частин сучасного світу стала інформація. Міра достовірності інформації, швидкість її розповсюдження, міра довіри джерелу інформації потребують ретельної оцінки, ретельного вимірювання. Більшість із зазначених вимірювань неможливо провести за допомогою звичайного еталонного вимірювання, оскільки до більшості вимірюваних величин та досліджуваних об'єктів взагалі неможна підібрати еталонів. Отже, виникла необхідність звернутися до інших альтернативних способів вимірювання, таких як шкалування, індексування, тестування, тобто таких способів вимірювання, які виконуються без використання еталону вимірюваної величини.

Рецензована монографія є доволі актуальним дослідженням, яке складається із п'яти розділів, в яких послідовно і чітко проводиться аналіз альтернативного еталонному вимірюванню методу безеталонного вимірювання.

Перший розділ монографії має назву «Історико-філософський аналіз створення теорії вимірювань». У ньому йдеться про історію створення теорії вимірювань, розглядається вплив піфагорійських та аристотелевих ідей на розвиток уявлень про вимірювання, аналізуються сучасні концепції вимірювання. Зокрема, автором розглянута можливість використання апарату параметричної загальної теорії систем як нової методології якісного безеталонного вимірювання об'єктів, адже системно-параметричний аналіз можна застосувати до будь-якого об'єкту дослідження. Прикладом застосування такого аналізу є представлення в якості системних моделей концепцій, які були запропоновані Н. Кемпбеллом і С. С. Стівенсом.

Другий розділ монографії «Визначення процедури вимірювання та аналіз альтернативних видів вимірювання» присвячений аналізу наведених в сучасній літературі і загальноживаних визначень процедури вимірювання. Автор зазначає, що загальновідомі і найбільш поширені в науковій літературі визначення поняття «вимірювання» можна умовно розділити на два види: визначення вимірювання, в яких вказується чи мається на увазі наявність еталона, операції порівняння з еталоном у процесі вимірювання; і вимірювання, в яких немає вказівок на наявність еталона, а саме вимірювання представляється як приписування вимірюваному об'єкту певної оцінки за встановленими правилами або як класифікація об'єктів за встановленими правилами. Друга група визначень аналізується найбільш ретельно, адже вони наближають нас до альтернативних еталонному способів вимірювання. У даному розділі проводиться аналіз найпоширеніших альтернативних видів вимірювання, які проводяться без використання еталону вимірюваної величини. Окремо і ретельно аналізуються такі види вимірювань, як шка-

¹ Готинян-Журавльова В.В. Соціально-філософські складові безеталонного вимірювання: види, визначення, застосування : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 358 с.

лування, індексування, тестування. Розглядається вимірювання і як окреме дослідження. Крім того, автором висунуто припущення про методологічну схожість деяких видів вимірювання.

Третій розділ монографії «Безеталонне вимірювання як якісно нова методологія вимірювання об'єктів» автор присвячує ретельному аналізу методу безеталонного вимірювання. У цьому розділі йдеться про виокремленні автором види безеталонного вимірювання, які розрізняються за механізмом, способом вимірювання, наведено багато прикладів безеталонного вимірювання з різних царин науки. Розглядається необхідність визначення процедури безеталонного вимірювання, оскільки, як зазначає автор, у сучасній науці використовується термін «безеталонне вимірювання», наведено багато прикладів безеталонного вимірювання, але немає чіткого визначення цього поняття. Для визначення процедури безеталонного вимірювання автор пропонує використати визначення через найближчий рід і видову відмінність, а в якості найближчого роду використовувати поняття «класифікація». Автором запропоновано власне визначення безеталонного вимірювання, а також виявлено взаємозв'язок між видами безеталонного вимірювання, процедурою класифікації і видами буття, які були виокремлені Аристотелем. Автор висунула припущення, що спосіб вимірювання того чи іншого об'єкта дослідження слід шукати у природі досліджуваних об'єктів.

Четвертому розділі монографії має назву «Системно-параметричний аналіз понять «вимірювання» і «класифікація» задля вдосконалення визначення процедури безеталонного вимірювання і його використання для вимірювання явищ і подій в сучасному українському суспільстві». У ньому міститься системно-параметричний аналіз процедури еталонного та безеталонного вимірювань. Автор звертає нашу увагу на додатковість результатів еталонного та безеталонного вимірювань, якщо можна застосувати обидва способи вимірювання. Крім того, проводиться системно-параметричний аналіз процедури класифікації. Окремо аналізується надане автором визначення безеталонного вимірювання і можливість застосування нової методології щодо вимірювання суспільно-значущих явищ і подій в українському суспільстві.

У п'ятому розділі монографії «Соціально-філософський аналіз нових можливостей застосування процедури безеталонного вимірювання в сучасному українському суспільстві» автор аналізує схожість, подібність за механізмом деяких альтернативних видів вимірювання і можливість їх об'єднання в чотири види безеталонного вимірювання задля спрощення у використанні методології вимірювання. Адже відомо, що деякі альтернативні способи вимірювання були розроблені в надрах певних наук, отримали в них назву і галузь застосування. Також автором аналізуються нові можливості застосування процедури безеталонного вимірювання в сучасному українському суспільстві.

Монографії властива наукова новизна отриманих результатів, автор розглядає актуальні у сучасному українському суспільстві питання. У роботі наведена корисна інформація і багато цікавих прикладів із різних галузей науки. Монографія має теоретичне значення та практичну цінність, підготовлена згідно з вимогами МОН України і рекомендується до друку як сучасна наукова праця в галузі філософії.